

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NACIONALINIO PRANEŠĖJO KOVOS SU PREKYBA
ŽMONĖMIS KLAUSIMAIS INFORMACIJOS APIE KOVOS SU PREKYBA ŽMONĖMIS
SITUACIJĄ IR PASIŪLYMŲ DĖL TOLESNĖS LIETUVOS RESPUBLIKOS PAŽANGOS
KOVOJANT SU PREKYBA ŽMONĖMIS**

2019-05-08 Nr.

Vilnius

1.Rengėjas. Vidaus reikalų ministerija.

2.Dabartinė situacija. Įgyvendindama Europos Parlamento ir Tarybos sprendimus Vyriausybė 2016 m. lapkričio 23 d. nutarimu Nr. 1161 įtvirtino, kad Lietuvos Respublikos nacionalinį pranešėją kovos su prekyba žmonėmis klausimais (toliau – Nacionalinis pranešėjas) skiria vidaus reikalų ministras, Nacionaliniam pranešėjui pavedė vidaus reikalų ministro nustatyta tvarka rinkti ir skelbti statistinius duomenis ir kitą informaciją apie prekybos žmonėmis situaciją ir kovos su prekyba žmonėmis priemones bei veiksmus, o taip pat kitą aktualią informaciją, susijusią su kova su prekyba žmonėmis Lietuvoje, atstovauti ES. Vidaus reikalų ministrui pavesta kasmet iki balandžio 30 d. pateikti Vyriausybei nacionalinio pranešėjo kovos su prekyba žmonėmis klausimais parengtą informaciją apie kovos su prekyba žmonėmis situaciją ir pasiūlymus dėl tolesnės Lietuvos Respublikos pažangos kovoiant su prekyba žmonėmis.

3. Esmė. Informacijoje pažymima:

2018 m. Lietuvoje buvo vykdoma 11 proc. mažiau ikiteisminių tyrimų dėl prekybos žmonėmis bei išnaudojimo priverstiniam darbui nei 2017 m. Buvo nutraukta 12 ikiteisminių tyrimų dėl prekybos žmonėmis (visi pradėti 2017 m.), nes nepadaryta veika, turinti nusikalstamojo ar baudžiamojo nusižengimo požymių, ir ikiteisminio tyrimo metu nesurinkta pakankamai duomenų, pagrindžiančių įtariamojo kaltę dėl nusikalstamos veikos padarymo.

Kaip ir ankstesniais metais, didžioji dalis padarytų nusikaltimų buvo susiję su prekyba žmonėmis ne seksualiniam išnaudojimui. 2018 m. Lietuvoje pirmą kartą pradėtas ikiteisminis tyrimas juridiniam asmeniui dėl prekybos žmonėmis panašiomis į vergiją sąlygomis, kitomis seksualinio išnaudojimo formomis priverstiniam darbui.

2018 m. Lietuva buvo pagrindinė tikslo valstybė (29 proc. visų nukentėjusiųjų nuo prekybos žmonėmis), kurioje buvo išnaudojami Lietuvos Respublikos piliečiai. Taip pat Lietuvos Respublikos piliečiai buvo išnaudojami Jungtinėje Karalystėje, Airijoje, Prancūzijoje, Švedijoje, Vokietijoje, Dominikos Respublikoje (iki 2017 m. pagrindinės tikslo valstybės buvo Jungtinė Karalystė ir Vokietija, o 2017 m. – Austrija, Islandija, Ispanija, Danija).

2018 m. didžioji dalis pradėtų ikiteisminių tyrimų buvo pradėti dėl prekybos žmonėmis nusikalstamoms veikoms (2017 m. – priverstiniam darbui), šiek tiek mažiau dėl prekybos žmonėmis priverstiniam darbui ir seksualiniam išnaudojimui bei 1 ikiteisminis tyrimas dėl prekybos žmonėmis elgetavimui. Lietuva buvo tikslo valstybė dėl prekybos žmonėmis elgetavimui ir seksualiniam išnaudojimui, Jungtinė Karalystė – dėl prekybos žmonėmis priverstiniam darbui.

Airija, Prancūzija, Švedija, Vokietija ir Dominikos Respublika – dėl prekybos žmonėmis nusikalstamos veikoms.

Priešingai nei 2016–2017 m., 2018 m. sumažėjo vyrų, nukentėjusių nuo prekybos žmonėmis, ir apie 20 proc. išaugo nukentėjusių moterų skaičius.

Daugiausiai nukentėjusių asmenų priklauso 21–30 metų amžiaus grupei, šiek tiek mažiau – 31–40 metų amžiaus grupei.

Daugiausia nukentėjusių asmenų buvo užverbuota Vilniuje, mažiau – Kaune. Kitos vietovės, kuriose buvo nustatyti verbavimo atvejai: Klaipėda, Tauragė, Kybartai, Biržai, Šiauliai.

Atsižvelgiant į šias išvadas atsakingoms valstybės institucijoms pateikiami pasiūlymai dėl tolesnės pažangos kovojant su prekyba žmonėmis.

Pagrindiniai pasiūlymai:

- stiprinti prevencinį darbą, ypač virtualioje erdvėje, atsižvelgus į tai, kad antras pagal verbavimą prekybos žmonėmis aukų būdas – verbavimas internetu;
- išgryninti universalų pagalbos prekybos žmonėmis aukai modelį;
- savivaldybėms stiprinti pajėgumus (personalą ir lėšas) ir vaidmenį kovojant su prekyba žmonėmis, ypač teikiant pagalbą prekybos žmonėmis aukoms;
- mokyti pareigūnus ir specialistus, kaip nustatyti nuo šių nusikaltimų galėjusius nukentėti asmenis ir pasiūlyti tokiems asmenims reikiamą pagalbą.

Teikiamu Vyriausybės positarimo protokoliniu sprendimu atsakingoms valstybės institucijoms ir įstaigoms siūloma įvertinti pateiktus pasiūlymus dėl tolesnės Lietuvos Respublikos pažangos kovojant su prekyba žmonėmis ir pagal kompetenciją planuojamas priemonės ir veiksmus pateikti Vidaus reikalų ministerijai.

Nacionalinio pranešėjo informacija ir pasiūlymai atsakingoms institucijoms bus aptariami Kovos su prekyba žmonėmis koordinavimo komisijos 2019 m. gegužės 9 d. posėdyje.

4. Dalykinio vertinimo išvada: Siūlome svarstyti **Vyriausybės positarime** ir pritarti pateiktam protokoliniam sprendimui.

Patarėja

Aušrina Genienė

Aušrina Genienė, tel. 8 706 63 769, el. p. ausrina.geniene@lr.lt